

Betænkning

over forslag til folketingsbeslutning vedrørende en af den internationale arbejdskonference i Genève i året 1949 vedtagen konvention om retten til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger.

(Afgivet af udvalget den 13. marts 1955).

Udvalget har afholdt 3 møder og modtaget en deputation fra Kristeligt dansk Fællesforbund. Man har anmodet økonomi- og arbejdsministeren om oplysninger om Kristeligt dansk Fællesforbunds stilling i

relation til konventionen. Det modtagne svar aftrykkes som bilag til nærværende betænkning.

Udvalget indstiller forslaget til *vedtagelse*.

Nina Andersen,
formand.

Søren Andersen.

Kaj Andresen.

Hanne Budtz.

Bøgholm.

N. Chr. Christensen.

Gideon.

Kirsten Gloerfelt-Tarp,
næstformand.

Karlskov Jensen.

Holger Larsen.

Wiggo Larsen.

Lindberg,
ordfører.

Th. Mikkelsen.

Mørk.

Johan Poulsen.

Adolph Sørensen.

Robert Sørensen.

Bilag.

Økonomi- og arbejdsministeriet.

København, den 9. marts 1955.

Under henvisning til udvalgets skrivelse af 2. marts 1955 følger hoslagt i 20 eksemplarer en redegørelse vedrørende Kristeligt dansk Fællesforbund.

J. O. Krag.

/ Navn.

Folketingets udvalg angående forslag til folketingsbeslutning vedrørende forskellige konventioner vedtaget på internationale arbejdskonferencer.

I anledning af folketingsudvalgets forespørgsel til økonomi- og arbejdsministeren angående oplysninger om *Kristeligt dansk Fællesforbunds* stilling i relation til forslaget om ILO-konventionen om retten til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger kan følgende oplysninger gives:

Kristeligt dansk Fællesforbund omfatter 2 selvstændige foreninger, Kristelig arbejdgiverforening og Kristelig fagforening, hver med selvstændig ledelse og selvstændigt regnskab. Disse 2 foreninger er forenede i Kristeligt dansk Fællesforbund ved en overenskomst om at lade alle stridigheder afgøre ved voldgift.

De medlemmer af Kristelig fagforening, der opfylder betingelserne for at være arbejdsledsløshedsforsikrede, skal være medlemmer af Kristelig arbejdsledsløshedskasse. Medlemmerne af Kristelig arbejdgiverforening har derimod ikke adgang til at være medlemmer af Kristelig arbejdsledsløshedskasse.

Der er af og til opstået vanskeligheder som følge af modsætningsforholdet mellem de fagligt afgrænsede forbund og arbejdsledsløshedskasser på den ene side og Kristeligt fællesforbund og Kristelig arbejdsledsløshedskasse på den anden side.

Ved en højesteretsdom af 1932 blev således en beslutning af Esbjerg byråd, hvorefter entreprenører til kommunens arbejder udelukkende måtte benytte arbejdere, der var medlemmer af de almindelige fagforeninger, efter påstand af Kristeligt dansk Fællesforbund kendt ugyldig overfor fællesforbundet, hvis medlemmer derved udelukkede fra at deltage i kommunens arbejder. Dommen begrundede resultatet med, at byrådet måtte være pligtigt til at forvalte kommunale anliggender under ligeligt hensyn til alle borgere i byen, og at det måtte være uberettiget at hindre bestemte kredse af personer, fordi de tilhører en bestemt organisation, i at udøve de rettigheder, der normalt tilkommer dem.

Spørgsmålet om statsanerkendelse af Kristelig arbejdsledsløshedskasse efter arbejdsledsløshedsloven har gentagne gange været taget op til behandling af rigsdagen.

Ifølge den første arbejdsledsløshedslov — fra 1907 — kunne offentlig anerkendelse meddeles enten kasser, der var knyttet til et eller flere fag eller — undtagelsesvis — stedligt begrænsede kasser omfattende samtlige fag. Tilsvarende regler var fastsat i arbejdsledsløshedslovene af 1914 og 1921 og i

Bilag til bet. o. f. t. folketingsbeslutn. vedr. retten til at organisere sig m. v.

forslaget til arbejdsløshedsloven af 1927. Under rigsdagsbehandlingen af forslaget til loven af 1927 indsattes imidlertid en bestemmelse om, at lønarbejdere, der tilhørte forskellige fag, havde ret til at slutte sig sammen i en landskasse, der ligestillede med arbejdsløshedskasserne. I medfør af denne bestemmelse opnåede Kristelig arbejdsløshedskasse statsanerkendelse og dermed ret til statstilskud. I 1937 ophævedes denne bestemmelse med den virkning, at anerkendelsen af Kristelig arbejdsløshedskasse bortfaldt fra 1. april 1938 at regne.

Ifølge et cirkulære af 1933 fra statsministeriet bør der ved arbejder, der udføres af statsmyndigheder og kommuner, fortrinsvis beskæftiges familieforsørgere og sådanne, som har forsikret sig imod arbejdsløshed. Da anerkendelsen af Kristelig arbejdsløshedskasse bortfaldt, opstod spørgsmålet om adgangen for denne kasses medlemmer til beskæftigelse ved disse arbejder. Statsministeriet gav i en skrivelse af 1940 efter forhandling med socialministeriet udtryk for, at fortrinsretten til beskæftigelse ved disse arbejder tilkom arbejdere, som havde forsikret sig i statsanerkendte arbejdsløshedskasser, dog at personer, der den 1. april 1938 var medlemmer af Kristelig arbejdsløshedskasse og på dette tidspunkt var og fortsat havde været beskæftiget ved statslige eller kommunale arbejder, ikke burde afskediges som følge af, at de var blevet stående som medlemmer af denne kasse.

I 1948 gav det anledning til omtale i pressen og på rigsdagen, at 5 medlemmer af Kristelig arbejdsløshedskasse blev afskediget fra arbejde for statens klitplantningsvæsen under henvisning til statsministeriets ovennævnte bestemmelse. Der blev foretaget en undersøgelse, som viste, at der på stedet var ledige arbejdere, som var forsikret i anerkendte arbejdsløshedskasser, og at de 5 arbejdere først efter 1938 havde indmeldt sig i Kristelig arbejdsløshedskasse — de 4 havde tidligere været medlem af arbejdsmændenes arbejdsløshedskasse, men havde udmeldt sig — og afskedigelsen var herefter stemmende med de gældende regler.

Sagen gav anledning til, at venstre på rigsdagen fremsatte forslag om genindførelse

af en bestemmelse i arbejdsløshedsloven om, at lønarbejdere tilhørende forskellige fag, som sluttede sig sammen i en landskasse, kunne opnå anerkendelse af en sådan arbejdsløshedskasse. Forslaget blev ikke gennemført, men ved loven af 27. maj 1950 om ændringer i arbejdsløshedsloven blev der — samtidig med bestemmelser om forøgelse af statstilskud til vanskeligt stillede arbejdsløshedskasser — gennemført en bestemmelse om, at Kristelig arbejdsløshedskasse uanset lovens bestemmelser om, at kasserne skal være knyttet til et eller flere bestemte fag, havde ret til at få meddelt offentlig anerkendelse, forsåvidt den iøvrigt opfyldte betingelserne herfor. Efter gennemførelsen af denne lovændring er Kristelig arbejdsløshedskasse blevet statsanerkendt.

Med hensyn til spørgsmålet, om Danmarks ratifikation af konventionen om retten til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger vil blive en hindring for Kristeligt dansk Fællesforbunds fortsatte beståen, bemærkes, at det i konventionens artikel 2, stk. 2, bestemmes, at foranstaltninger, der går ud på at fremme oprettelse af arbejderorganisationer, der beherskes af arbejdsgivere eller af arbejdsgiverorganisationer, eller at støtte arbejderorganisationer økonomisk eller på anden måde med det formål at bringe disse organisationer under arbejds-givernes eller arbejds-giverorganisationernes kontrol, anses for en sådan indblanding, imod hvilken organisationerne skal beskyttes på fyldestgørende måde.

Således som den faktiske stilling for organisationerne er her i landet i dag, er arbejder- og arbejds-giverorganisationer imidlertid allerede sikret på fyldestgørende måde imod gensidig indblanding, således at der ikke for tiden som følge af Danmarks tiltræden af konventionen bliver tale om indskriden overfor bestående organisationer. Hvad specielt Kristeligt dansk Fællesforbund angår, bemærkes, at en ratifikation af konventionen under hensyn til dennes formål og formulering og til, at arbejdernes tilslutning til fællesforbundet er frivillig, og at de faglige organisationer står åbne for dem, ikke vil medføre nogen ændret retsstilling for fællesforbundet.